

РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК ІНІЦІАТИВИ ТА ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦКУРСІВ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ПРИ ПРОФІЛЬНОМУ НАВЧАННІ

Александров М.Г., Маслов О.В., Александрова Л.М. (Харків)

Профільне навчання як вид диференційованого навчання у загальноосвітній школі передбачає розвиток інтересів і нахилів учнів, сприяє їх професійному самовизначенню. Його метою є відбір учнів, здатних до певного виду діяльності. У профільних класах запроваджуються такі основні види занять: лекції, семінари, лабораторні роботи, а також додаткові: факультативи, робота у МАН, участь у конференціях. Крім цього, проведення екскурсій до профільних організацій, на кафедри відповідних ВНЗ формує уявлення учнів про майбутню професію.

У класах природничого профілю однією з профільних дисциплін є біологія, вивчення якої базується на знаннях з фізики та хімії, що є яскравим прикладом міжпредметних зв'язків. Але деякі молоді вчителі не достатньо приділяють уваги цим питанням при підготовці та проведенні уроків. Наприклад, на уроках фізики в класах з поглибленим вивченням біології замало місця відводиться прикладам і задачам, пов'язаним з біологією й медициною, і навпаки, на уроках біології при вивченні явищ живої природи не акцентується увага на фундаментальних законах фізики й хімії.

Тому актуальним завданням при підготовці майбутніх вчителів є ознайомлення студентів з принципами, структурою і особливостями профільного навчання.

У Педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди викладачами кафедри фізики при участі вчителів Харківської гімназії № 116 розроблений спецкурс "Біофізика", в якому розглядаються питання профільного навчання у загальноосвітній школі. Структура спецкурсу складається з таких тем:

1. Розкриття особливостей вивчення фізики у класах природничого профілю, задачі, цілі та форми професійної підготовки (2 години).
2. Історія біофізики, її роль і значення у розвитку сучасних біотехнологій у різних галузях народного господарства (2 год.).
3. Приклади з галузі медицини і біології, їх пояснення з фізичної точки зору (4 год.).
4. Розв'язання задач з біомеханіки, електро- і магнітобіології, термодинаміки живих організмів і оптичних явищ у живій природі (6 год.).
5. Роль лабораторних занять з фізики при вивченні об'єктів живої природи (6 год.).
6. Організація екскурсій до музею живої природи, ботанічного саду і зоопарку, знайомство з тематиками досліджень лабораторії біофізики НДІРЕ (4 год.).
7. Підготовка доповідей і проведення конференцій у рамках Днів науки педуніверситету.

Крім того, при вивченні тем спецкурсу використовується метод проектів (див. [1]), і найуспішнішим студентам фізичних спеціальностей пропонуються теми дипломних робіт, пов'язаних з біофізикою.

Література

1. Чечель И.Д. Исследовательские проекты в практике школы // Библиотека журнала «Директор школы», - М., 1998, № 7.

РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАКТИК У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Бажан А.Г. (Полтава)

У системі професійної підготовки вчителів-біологів, учителів-хіміків важлива роль належить педагогічним практикам. Вони є органічною частиною навчального процесу, який забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх педагогів з їх практичною діяльністю в навчальних та виховних закладах. Саме в процесі проходження студентами природничого факультету педагогічних практик складається їх уявлення про шкільні навчальні заклади різного типу і роботу в них учителів-предметників та класних керівників.

Вважається доцільним забезпечити особистісно-орієнтований і творчий характер підготовки кожного студента. А продумуючи організацію педагогічної практики, необхідно орієнтуватися не лише на виконання програми практики, а й перш за все підходити до кожного студента як особистості, цілеспрямовано і послідовно розкриваючи в ньому сильні особистісні та професійні сторони [1].

Реформування вищої освіти згідно з оновленою парадигмою освіти потребує модернізації системи підготовки майбутніх учителів. Її обов'язковою складовою є удосконалення технології формування професійно компетентної особистості майбутнього вчителя-вихователя. Усе це вносить певні корективи до процесу та технології організації та проведення практик. Адже, для того, щоб студент став невдовзі висококваліфікованим фахівцем, майстром своєї справи, потрібна, крім певних здібностей і сукупності багатьох наукових знань, ще й система професійних умінь. Тому роль навчальних, польових та педагогічних практик важко переоцінити, оскільки вони забезпечують поєднання теоретичної підготовки майбутніх учителів з їх практичною діяльністю в польових умовах при проведенні екскурсій, спостережень, на навчально-дослідних ділянках, у наукових установах, навчальних та виховних закладах, є найефективнішою формою їх професійного становлення. Практики перевіряють підготовленість майбутніх учителів до самостійної науково-педагогічної діяльності у школі, дають змогу студентам впевнитися, переконатися в правильності обраної професії.

Значні зміни у діяльності загальноосвітньої і вищої школи зумовлюють розробку і впровадження інноваційних засобів організації практик майбутніх бакалаврів, спеціалістів та магістрів. Вони повинні сприяти професійному становленню студентів, ознайомленню майбутніх учителів із освітніми стандартами, структурними змінами у сучасній системі освіти.

На природничому факультеті Полтавського педуніверситету педагогічні практики проводяться згідно створених нових інструктовано-методичних та навчально-методичних посібників [2,3], де зібрані наскрізні сучасні програми усіх навчальних, польових та педагогічних практик для студентів природничого факультету – майбутніх бакалаврів та майбутніх спеціалістів, і програми науково-педагогічної практики магістрантів у вищому навчальному закладі, а також розробки інструктивно-методичних матеріалів для їх висококваліфікованого проведення.

У них детально розроблені і запропоновані студентам для кожного виду практики порядок організації, мету, завдання і детальний зміст, а також оцінювання неперервної педагогічної практики майбутніх учителів.

Навчальним планом природничого факультету для студентів природничого факультету передбачені такі види педагогічних практик:

Пропедевтична практика з психології – 1 тиждень (II курс).